

Pressemeddelelse

fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

SUNDHEDSMÆSSIGE OG SOCIALE TILTAG OVER FOR NARKOTIKAPROBLEMER

EMCDDA offentliggør sin første europæiske rapport om tiltag over for narkotikaproblemer

(24.10.2017, LISSABON **MÅ IKKE OFFENTLIGGØRES FØR kl. 11.00 centraleuropæisk tid/kl. 10.00 Lissabontid**) Hvordan tackler man ældre heroinbrugeres problemer? Hvordan tackler man dødsfald som følge af meget stærke fentanyl'er? Hvordan forhindrer man skader som følge af brug af stoffer og alkohol på festivaler og i klubber? Det er nogle af de spørgsmål, der behandles i en ny europæisk rapport, som **EU's narkotikaagentur (EMCDDA)** offentliggør i dag ⁽¹⁾. På grundlag af viden fra 30 lande fremlægges i publikationen ***Health and social responses to drug problems: a European guide*** (Sundhedsmæssige og sociale tiltag over for narkotikaproblemer: en europæisk guide), som er agenturets første oversigt over de tiltag og indsatser, der for øjeblikket er til rådighed med henblik på at tackle følgerne af brug af ulovlige stoffer. Den har til formål at bistå dem, der arbejder med narkotikaproblemer ud fra et folkesundhedsplanlægningsperspektiv, samt frontlinjepersonale og fagfolk.

Brug af stoffer skaber et komplekst sæt af problemer, der ændrer sig hele tiden, og der findes en bred vifte af programmer til at tackle forskellige behov og mål. Den nye publikation giver praktiske anvisninger på, hvordan tiltagene på narkotikaområdet kan udtænkes, målrettes og gennemføres bedre og bidrage til udviklingen og gennemførelsen af indsatserne.

EMCDDA's direktør, Alexis Goosdeel, udtaler: "EMCDDA er opsat på at bistå beslutningstagere og fagfolk med at planlægge og gennemføre politikker og programmer, der bidrager til et sundere og mere sikkert Europa. Denne nye rapport giver et overblik over nogle af vores største folkesundhedsmæssige udfordringer på narkotikaområdet og skitserer, hvordan man kan navigere mellem de forskellige stadier af udformning, målretning og gennemførelse af effektive tiltag. Af hensyn til den fortsatte relevans skal de personer, der er involveret i håndteringen af narkotikaproblemer, være klare til at tilpasse og forny sig samt udvikle nye partnerskaber. Denne praktiske guide giver dem værktøjerne til at tackle nutidens narkotikaproblemer, men også til at forberede sig på fremtidige narkotikaproblemer.

I rapporten betragtes de sundhedsmæssige og sociale tiltag over for narkotikaproblemer ud fra tre perspektiver:

- problemer vedrørende forskellige **typer af narkotika og brugsmønstre**
- behovene hos forskellige **grupper** (f.eks. kvinder, unge, migranter og aldrende narkotikabrugere) og
- problemer i forskellige **miljøer** (f.eks. fængsler, nattelivet, festivaler, skoler, arbejdspladser og lokalsamfund).

Publikationen er tænkt som et foreløbigt referencedokument og omfatter sammendrag og brugervenlige pejlemærker til at fremhæve nøgleinformation, eksempler på bedste praksis og politiske og praktiske konsekvenser. Den omfatter også oversigt over en lang række onlineresourcer, og links til dokumentation og værktøjer.

Evidensbaserede løsninger vinder indpas i Europa

"Evidensbaserede indsatser synes at vinde stadig større indpas i Europa, og i den nuværende økonomiske situation synes der at være større interesse end nogensinde før for at sikre, at de sparsomme ressourcer på sundhedsområdet gives "godt ud," hedder det i rapporten. Den understreger betydningen af at forstå, hvilket evidensgrundlag der er for at støtte et bestemt tiltag, og hvordan det skal anvendes. Den giver her "evidensbaserede vurderinger" af de forskellige undersøgte tiltag (Spotlight, s. 23), men understreger, at arbejdet i én gruppe eller ét miljø kan mislykkes i en anden sammenhæng. Et centralt budskab i rapporten er, at brug af evidens er en "løbende proces," og at det er vigtigt at udvikle videnbase gennem samarbejde inden for forskning, overvågning og udveksling af bedste praksis. Rapporten er knyttet til EMCDDA's portal for bedste praksis, der indeholder en lang række ressourcer, herunder "Xchange"-registret over evidensbaserede programmer og standarder til fremme af tiltagenes kvalitet (Spotlight, s. 164)⁽²⁾.

Fordelene ved at være opsøgende og skabe nye partnerskaber

Narkotikaproblemer indgår ofte i et samspil eller eksisterer side om side med andre sundhedsproblemer og sociale problemer. Rapporten fremhæver derfor værdien af, at der indgås partnerskaber mellem stofbehandlingstilbud og andre områder (f.eks. seksuel og mental sundhedspleje samt bolig- og visningstjenester) for at forbedre effektiviteten (Spotlight, s. 31 og 72). Nogle grupper har et særligt behov for sammenhængende tilbud, såsom aldrende opioidbrugere, der er sårbare over for sundhedsproblemer, eller stofbrugere med mentale sundhedsproblemer. "Et effektivt samarbejde mellem de forskellige tilbud er afgørende for at imødekomme de komplekse sundhedsmæssige og sociale behov hos mange personer med narkotikaproblemer," hedder det i rapporten.

I rapporten gives eksempler på en lang række samarbejdsbaserede tilgange, herunder partnerskaber mellem misbrugsbehandlingscentre i fængsler og lokalsamfund, der gør det lettere at yde behandling i fængslerne og fortsætte behandlingen efter løsladelsen. Endvidere samarbejder klubejere, politiet, sundheds- og beredskabstjenesterne samt kommuner med behandlingscentre om at forebygge og mindske skader som følge af brug af stoffer og alkohol i nattelivet (kapitel 4.2)⁽³⁾. Værdien af at der foregår et samarbejde med lokalsamfund og stofbrugere behandles også i rapporten. De nævnte eksempler omfatter samarbejde om stofindtagelsesrum, der kan mindske skader for lokalsamfundet og stofbrugernes selv (Spotlight, s. 156) og brugerstyrede indsatser for rehabilitering og reintegration (Spotlight, s. 167).

Udnyttelse af mulighederne ved nye teknologier

Internettet, apps til sociale netværk, nye betalingsteknologier og krypteringssoftware ændrer den måde, hvorpå stoffer kan købes og sælges. Disse ændringer berører ikke kun narkotikamarkedene og forbrugsmønstrene, men indebærer også nye muligheder for sundhedsmæssige og sociale tiltag. "Af hensyn til den fortsatte relevans skal de personer, der er involveret i håndtering af narkotikaproblemer, udnytte de muligheder, der ligger i nye teknologier, for at støtte initiativer til bedre forebyggelse, behandling og reduktion af skader," hedder det i rapporten.

Der sættes fokus på e-sundhedstiltag, der kan anvende digitale teknologier til at rådgive om skadesreduktion, uddanne behandlere og nå ud til sårbare unge, som måske har sværere ved at komme i kontakt med etablerede tilbud (Spotlight, s. 119).

Begrænsning af narkotikarelaterede skader – muligheder og mangler

Rapporten gennemgår de indtil nu mest effektive tiltag til at forebygge og begrænse narkotikarelaterede skader (f.eks. udbygningen af substitutionsbehandlingen til personer med et opioidmisbrug), men fremhæver også områder, hvor der er muligheder for yderligere forbedring. Hepatitis C-infektioner tegner sig for en betydelig del af de narkotikarelaterede sundhedsudgifter i Europa⁽⁴⁾. Følgende anføres i publikationen: "Der findes for øjeblikket enestående nye behandlingsformer som gør det muligt og realistisk at udrydde denne sygdom". Publikationen fremhæver her fordelene ved bedre koordinering mellem de forskellige tilbud og specialiserede behandlingscentre for leversygdomme med henblik på at sikre passende behandlingsdækning og beskytte dem, der er i risiko for fornyet smitte (Spotlight, s. 62, figur 2.5).

"Uden en effektiv indsats vil de fremtidige udgifter forbundet med en hepatitis C-infektion sandsynligvis stige eksponentielt," konkluderes det i rapporten.

De risikofaktorer, der er forbundet med dødelig overdosis, er nu velkendte, og der er sket en række mærkbare fremskridt i de indsatser der redder liv, såsom brug af naloxon som modgift mod en opioidoverdosis. Det stigende antal dødsfald som følge af overdosis i Europa tyder på, at der er behov for at udbygge disse og andre indsatser, som mindsker risikoen for opioidrelaterede dødsfald (figur 2.3 og 2.4).

Nye politiske perspektiver og moderne narkotikaproblemer kræver fleksible indsatser

Nye politiske perspektiver og narkotikaproblemer i konstant forandring medfører nye udfordringer for de europæiske tiltag på narkotikaområdet. Der er, som fremhævet, behov for fleksibilitet: "... narkotikaproblemer kan ændre sig hurtigt og kan potentielt overvælde de eksisterende narkotikapolitikker og indsatsmodeller". De seneste udfordringer omfatter den hurtighed hvormed fremkomsten af nye psykoaktive stoffer sker, såsom meget stærke opioider (f.eks. fentanyl – Spotlight, s. 52) og syntetiske cannabinoider (Spotlight, s. 81). I takt med at nye stoffer kommer ind på narkotikamarkedet, skal den toksikologiske og retsmedicinske kapacitet være ajour med udviklingen.

På baggrund af den nuværende situation med sociodemografiske og økonomiske ændringer undersøges i rapporten migranternes og asylansøgere potentielle sårbarhed over for narkotikaproblemer og behovet for tilbud, der imødekommer forskellige behov og opbygger tillid (tabel 3.1, figur 3.3). Nylige ændringer i de lovgivningsmæssige rammer for cannabis i dele af Nordamerika vækker også interesse hos beslutningstagere og offentligheden i Europa (Spotlight, s. 40) ⁽⁵⁾. Der er voksende interesse i både USA og i Europa for at udnytte det terapeutiske potentiale i medicinsk cannabis. Udviklingen på det cannabispolitiske område kan have følger for forebyggelse, behandling og skadesreduktion over for cannabis, og der kan høstes værdifulde erfaringer fra nyskabende tiltag uden for Europa.

EU's narkotikastrategi 2013-2020 har til formål at reducere efterspørgslen efter narkotika, afhængigheden af narkotika og narkotikarelaterede sundhedsmæssige og sociale skader og reducere udbuddet af narkotika. Denne guide støtter strategien inden for reduktion af efterspørgslen efter narkotika og de sundhedsmæssige og sociale følger af stofbrug.

Alexis Goosdeel konkluderer: "Vi tror, at EMCDDA bedst kan bidrage til de europæiske borgernes sundhed og sikkerhed ved at give en analyse af de narkotikaproblemer, vi står over for, kombineret med en kritisk gennemgang af potentielle indsatser og af de praktiske værktøjer til støtte for politiske beslutninger og praksis. Denne rapport er vores hidtil første og mest ambitiøse forsøg på at samle information om tilgængelige sundhedsmæssige og sociale tiltag over for stofbrug i Europa i én lettilgængelig ressource. Ved at fremhæve manglerne i viden og praksis samt mulighederne for forbedring og udvikling skaber den grundlag for et fornyet arbejdsprogram på dette område i de kommende år".

Bemærkninger

⁽¹⁾ Findes på engelsk på www.emcdda.europa.eu/responses-guide. Rapporten vil blive udarbejdet hvert tredje år (onlineresourcerne vil blive opdateret regelmæssigt) og supplerer den årlige *europæiske narkotikarapport* og *EU Drug Markets Report* (EU's rapport om narkotikamarkedet), der udkommer hvert tredje år. Disse tre rapporter har tilsammen til formål at give et samlet europæisk billede for at bistå beslutningstagere og fagfolk med at udvikle politikker og tiltag, der vil bidrage til et sundere og mere sikkert Europa.

⁽²⁾ www.emcdda.europa.eu/best-practice_en

⁽³⁾ "Healthy Nightlife Toolbox"-initiativet (www.hntinfo.eu — www.emcdda.europa.eu/news/fs1/2017/emcdda-hosts-healthy-nightlife-toolbox_en) indsamler og oplyser om indsatser baseret på god praksis, som er rettet mod brug af stoffer og alkohol og dermed problemer forbundet blandt unge i nattelivet. Europæiske netværk, der har udviklet standarder for bedste praksis for dem, der arbejder på dette område, omfatter Club Health-projektet og Nightlife, Empowerment & Well-being Implementation-projektet (NEWIP) Rapporten fremhæver, at der er voksende interesse for, hvordan narkotikakontrolltjenesterne kan bidrage til indsatsen for at mindske skader i nattelivet (Spotlight, s. 139).

⁽⁴⁾ Flere oplysninger kan fås på www.emcdda.europa.eu/publications/insights/hepatitis-c-among-drug-users-in-europe_en og www.emcdda.europa.eu/publications/pods/hepatitis-c-treatment_en Støtteforanstaltninger til forebyggelse og begrænsning af brug af stoffer er blandt de prioriteter, der er skitseret i EMCDDA's 2025-strategi www.emcdda.europa.eu/publications/work-programmes-and-strategies/strategy-2025_en

⁽⁵⁾ Flere oplysninger kan fås på www.emcdda.europa.eu/topics/cannabis-policy_en og www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis